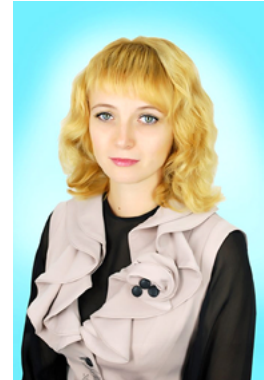

О. М. Осьмачко

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри садово-паркового та лісового
господарства
Сумський національний аграрний університет
(м. Суми, Україна)
E-mail: lenaosmachko1978@ukr.net

О. М. Бакуменко

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
декан факультету агротехнологій
та природокористування
Сумський національний аграрний університет
(м. Суми, Україна)
E-mail: agro.snau@ukr.net

Т. І. Мельник

кандидат біологічних наук, професор,
завідувач кафедри садово-паркового та лісового
господарства
Сумський національний аграрний університет
(м. Суми, Україна)
E-mail: mti.snau.2022@ukr.net

А. В. Мельник

доктор сільськогосподарських наук, професор,
професор кафедри садово-паркового
та лісового господарства
Сумський національний аграрний університет
(м. Суми, Україна)
E-mail: melnyk_ua@yahoo.com

Л. В. Крючко

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри біотехнології та хімії
Сумський національний аграрний університет (м. Суми, Україна)
E-mail: ludmila-kruchko@meta.ua

РОЗРОБКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ПЛАНУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ПОСТІЙНОГО ДЕКОРАТИВНОГО РОЗСАДНИКА В УМОВАХ ФІЛІЇ «ЛЕБЕДИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

В Україні розсадницький бізнес володіє значним потенціалом для зростання. Сприятливі природні умови, державна підтримка та впровадження інноваційних технологій роблять цю галузь перспективним напрямком розвитку української економіки. В статті вивчено кращі практики та досвід роботи успішних розсадників. Проведено аналіз асортименту декоративних рослин, що вирощуються в Україні та за кордоном. Вивчено сучасні технології вирощування та сприятливі кліматичні умови для вирощування декоративних рослин. В рамках дослідження була проведена оцінка придатності регіону для створення декоративного розсадника. Дослідження охопили: ґрунтовий склад, рельєф, кліматичні особливості району розташування. Проведено аналіз доступності земельних ділянок з урахуванням їх розташування. Було проаналізова-

но економіку району з метою визначення доцільності та перспективності створення розсадника. На основі методичних рекомендацій розраховані площі посівного, декоративного та маточного відділень. У посівному відділенні заплановано вирощувати сіянці липи крупнолистої, згідно планового завдання нам необхідно виростити 990 тисяч штук за підрахунками загальна площа посівного відділення становитиме 6,8 га. У деревній шкільці декоративного відділення заплановано посадити саджанці туї східної п'ятнадцять тисяч штук, для цього необхідна площа 2,58 га. У плодовій шкільці будуть висаджені саджанці груші звичайної на площі 3,06 га. Маточне відділення займе площу 0,175 га, де вирощуватиметься вейгела квітуча. Визначено площі виробничої та допоміжної частин, яка відповідно становила 12,6 та 6,2 га. Загальна площа розсадника складатиме 18,8 га. Також нами було розроблено детальний організаційно-господарський план розсадника, сівозміни для посівного відділення, декоративної та плодової шкільок, системи обробітку ґрунту. Цей план стане основою для успішного створення та функціонування декоративного розсадника.

Ключові слова: розсадник, сіянці, саджанці, шкілька, відділення, площа, сівозміна, ґрунт.

O. M. Osmachko

Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Landscape Gardening and Forestry
Sumy National Agricultural University (Sumy, Ukraine)
E-mail: lenaosmachko1978@ukr.net

O. M. Bakumenko

Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Agrotechnologies and Natural Resource Management
Sumy National Agricultural University (Sumy, Ukraine)
E-mail: agro.snau@ukr.net

T. I. Melnyk

Candidate of Biological Sciences, Professor,
Head of the Department of Landscape Gardening and Forestry
Sumy National Agricultural University (Sumy, Ukraine)
E-mail: mti.snau.2022@ukr.net

A. V. Melnyk

Doctor of Agricultural Sciences, Professor,
Professor at the Department of Landscape Gardening and Forestry
Sumy National Agricultural University (Sumy, Ukraine)
E-mail: melnyk_ua@yahoo.com

L. V. Kriuchko

Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Biotechnology and Chemistry
Sumy National Agricultural University (Sumy, Ukraine)
E-mail: ludmila-kruchko@meta.ua

DEVELOPMENT OF AN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PLAN FOR ESTABLISHING A PERMANENT ORNAMENTAL NURSERY IN THE CONDITIONS OF THE «LEBEDYNSKE FORESTRY» BRANCH OF THE STATE ENTERPRISE «FORESTS OF UKRAINE»

The nursery business in Ukraine has significant potential for growth. Favorable natural conditions, government support, and the implementation of innovative technologies make this sector a promising direction for the development of the Ukrainian economy.

The article explores the best practices and experiences of successful nurseries. A detailed analysis of the assortment of ornamental plants grown in Ukraine and abroad has been carried out. A Study of Modern Technologies for Growing Ornamental Plants and Favorable Climatic Conditions for Their Cultivation. An assessment of the suitability of the region for the establishment of an ornamental nursery was conducted as part of the research. The research covered the following aspects: soil composition, topography, climatic features of the area. An analysis of the availability of land plots was conducted, taking into account their location. An analysis of the regional economy was conducted to determine the feasibility and prospects of establishing a nursery. Based on the methodological recommendations, the areas of the sowing, decorative, and mother departments were calculated. The sowing department is planned to grow seedlings of large-leaved linden. According to the planned task, we need to grow 990 thousand pieces. According to the calculations, the total area of the sowing department will be 6,8 hectares. The decorative department of the nursery is planned to plant 15000 seedlings of eastern arborvitae. This will require an area of 2,58 hectares. The fruit nursery will plant 3,06 hectares of pear seedlings. The mother department will occupy an area of 0,175 hectares, where flowering weigela will be grown. The areas of the production and auxiliary parts were determined, which were 12,6 and 6,2 hectares, respectively. The total area of the nursery will be 18,8 hectares. We have also developed a detailed organizational and economic plan for the nursery, including crop rotations for the sowing department, decorative and fruit nurseries, and soil cultivation systems. This plan will be the basis for the successful creation and operation of a decorative nursery.

Key words: nursery, young plants, seedlings, nursery, department, area, crop rotation, soil.

Постановка проблеми. Питання оптимізації довкілля стає все більш нагальним у світлі сучасних екологічних проблем. В умовах постійного погіршення стану довкілля, його оптимізація стає ключовим завданням для людства. Ігнорування проблеми оптимізації довкілля може призвести до катастрофічних наслідків. Для вирішення цієї

проблеми необхідний комплексний підхід до озеленення, який включатиме в себе використання дерев, кущів і ліан [9].

Для створення садово-паркових композицій важливо використовувати широкий спектр як інтродукованих, так і аборигенних видів декоративних рослин. Розсадницька галузь в Україні

володіє значним потенціалом для розвитку, що підтверджується динамічним зростанням приватного сектору. Для виробників садивного матеріалу питання розширення площ, впровадження сучасних технологій, розширення асортименту та спеціалізація розсадників залишаються пріоритетними завданнями [2; 3].

Недостатня підтримка з боку держави, відсутність комплексної програми розвитку галузі, обмеження фінансування наукових досліджень та інновацій [4; 5], нерозвинений ринок, нестача прозорості, неврегульоване ціноутворення, перешкоди для експорту [1], стримує розвиток розсадництва в Україні.

Розглянувши літературні джерела стало зрозуміло що створення розсадників в Україні має значний потенціал для розвитку. Завдяки сприятливим умовам, державній підтримці та впровадженню нових технологій, може стати важливою галуззю української економіки [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Згідно даних М. Шепелюк у Волинській області існує широка мережа державних та приватних розсадників. Приватні розсадники зазвичай знаходяться поруч з основними великими містами області, де є значна кількість потенційних клієнтів. Державні лісові розсадники розташовані рівномірно по всій території області [10].

Площа постійних державних лісових розсадників загалом складає у Волинській області 58,4 га. Найбільший розсадник (36 га) розташований на території ДП «Ратнівське ЛМГ». У ДП «Волинський лісовий селекційно-насіневий центр» представлений найширший вибір деревних насаджень, який складається з 27 родин, 44 родів і 67 видів. Розсадник «Кліома Сервіс» відзначився найбільшим асортиментом та площею понад 100 га серед приватних підприємств.

Компанії «Смарагд НВ» та «Лілі Лайн» лідирують у вирощуванні декоративних деревних рослин. У компанії «Смарагд НВ» налічується 433 таксони деревних рослин. З них 208 відносяться до формованих та щеплених рослин, зокрема до видів і культиварів родів *Picea* A. Dietr., *Pinus* L., *Juniperus* L. та *Abies* Mill. У розсаднику «Лілі-Лайн» переважають листяні види, які складають 255 видів та культиварів з загальної кількості 367 штук [10].

Згідно даних Косенка Ю. І. в Україні було використано приблизно 3 тисячі га земельної площі для вирощування декоративних культур. На той час було створено 560 розсадників, з них 320 належали до приватних. Середня площа одного розсадника складала всього лише близько 5 гектарів [5]. Тому приватним виробникам необхідно збільшувати площі, використовувати сучасні технології, розширювати асортимент вирощуваних рослин, спеціалізуватися на виробництві якісного садивного матеріалу, а також забезпечувати виробництво науково-методичною та професійною підтримкою. [6].

Результати моніторингу показали, що більшість вітчизняних підприємств, які займаються вирощуванням декоративних рослин, не мають

чіткої спеціалізації. У їхньому асортименті зазвичай є 100-200 найменувань сортів і форм рослин, більшість з яких імпортовані з-за кордону. Наші виробники не проявляють достатнього інтересу до результатів наукових досліджень ботанічних садів інститутів і вузів України. У Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні, міститься усього 227 сортів 15-ти видів декоративних рослин, з яких 183 – квіткові трав'янисті і 44 – квіткові кущові. У реєстрі зовсім немає форм декоративних хвойних і листяних кущів, серед заявників домінують 2-ві наукові установи і 8% зарубіжних фірм. Щоб покращити цю ситуацію, необхідно розширити кількість установ, які займатимуться проблемою селекції декоративних рослин [3].

Мета досліджень полягала в аналізі інформації про декоративні розсадники, вибір місця з вигідним географічним розташуванням та сприятливими кліматичними умовами, а також розробка організаційно-господарського плану для декоративного розсадника.

Методика дослідження. Для того щоб визначити придатність регіону для створення декоративного розсадника проводили дослідження природних умов, складу ґрунтів, рельєфу, клімату та економіки району, де розташований розсадник. Згідно методичних вказівок [8] було проведено розрахунки площі посівного, декоративного та маточного відділень. Було здійснено розрахунок площі виробничої та допоміжної частини розсадника, враховуючи площі доріг, лісосмуг, господарської ділянки, запільної ділянки, огорожі та водоймища. Розроблено план організаційно-господарської діяльності розсадника. Створено сівозміни для посівного та шкільного відділень. Визначено операції для основного та передпосівного обробітку ґрунту.

Ми прийняли рішення теоретично створити розсадник під назвою «Сакура» на базі державного підприємства «Лебединське лісове господарство». Він буде знаходитись в Сумській області, Лебединського району на території міста Лебедин. Відстань до залізничної станції складає 4,2 км, а до обласного центру міста Суми – 42,5 км. У цій місцевості спостерігається однорідний рельєф, який має форму хвилястої рівнини. Місцевість Лебединського району охоплює територію, де зустрічаються два різні типи ландшафту: пагорби Середньо-Руської височини та рівнинні простори Придніпровської низовини. Головною водною артерією Лебединського району є річка Псел, а її притоки – Вільшанка та Грунь – доповнюють гідрографічну мережу району. Малі річки Будилка, Ташань, Ревки, Лозова та Легань, а також каскад ставків, що розташовані в Лебединському районі, доповнюють річкову систему цього району і роблять його ландшафт ще більш мальовничим. У Лебединському районі існують сприятливі ґрунтові умови, оскільки тут переважають родючі чорноземи, дернові підзолисті та сірі лісові ґрунти. Розсадник буде розташований на території з помірно континентальним кліматом. У даному регіоні зима холодна, а літо

тепле. Середня річна температура становить 6,5°C. Найхолодніший місяць – січень, найспекотніший – липень. Оподи складають 500-600 мм на рік, з максимальною кількістю опадів у літні місяці і мінімальною у зимовий період. У Лебедині весняні заморозки зазвичай закінчуються 7 квітня, а осінні починаються 10 жовтня. Безморозний період триває 186 днів. На рисунках 1, 2, 3 наведена характеристика гідротермічних показників клімату регіону, де буде розташований розсадник.

У цій місцевості мікроклімат створить ідеальні умови для розсадника, де можна вирощувати садивний матеріал різноманітних дерев і кущів. Різноманітність галузей економіки робить місто стійким до зовнішніх економічних криз, забезпечуючи його стабільне збільшення. Легка промисловість є лідером серед галузей економіки міста, оскільки її частка в загальних обсягах виробництва складає 46 %. Машинобудування також відіграє важливу роль в економіці міста, займаючи 34,4%

у загальному обсязі виробництва. Харчова промисловість посідає третє місце за питомою вагою в загальних обсягах виробництва, маючи 27%. Лебединська громада може похвалитися великим лісовим покривом – 32,9 га, що становить 21% її території. Лісове господарство громади успішно здійснюється завдяки наявності необхідного виробничого фонду та кваліфікованих працівників, що дозволяє підтримувати його на високому рівні. У лісництві працює 180 працівників, які забезпечують збереження та розмноження лісових ресурсів. У громаді щороку відбувається відновлення лісу на площі 100 гектарів, що свідчить про відповідальне ставлення до навколишнього середовища. Ліси Лебединської громади, завдяки праці лісівників, мають не тільки економічне значення, забезпечуючи людей деревиною, але й важливе природоохоронне та рекреаційне значення. Ліси є справжньою прикрасою громади, місцем відпочинку та джерелом натхнення. Місцева влада робить все можливе, щоб зберегти

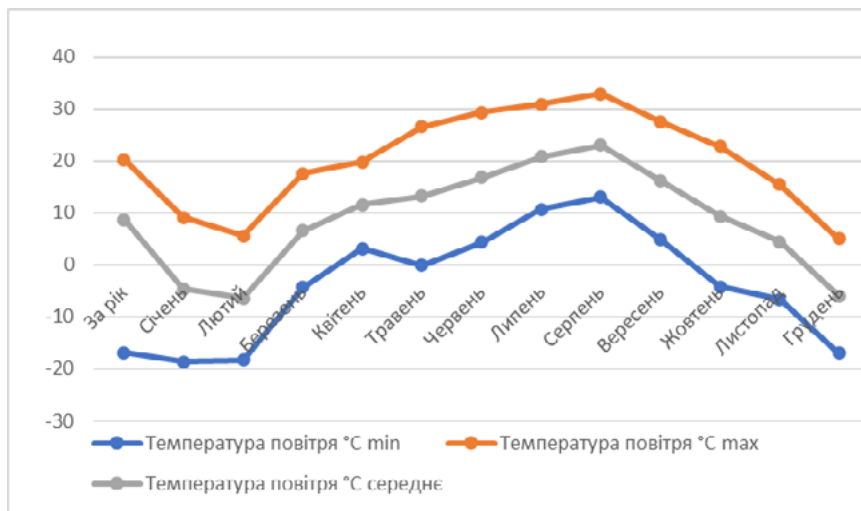

Рис. 1. Показники температурного режиму 2023 р., °C

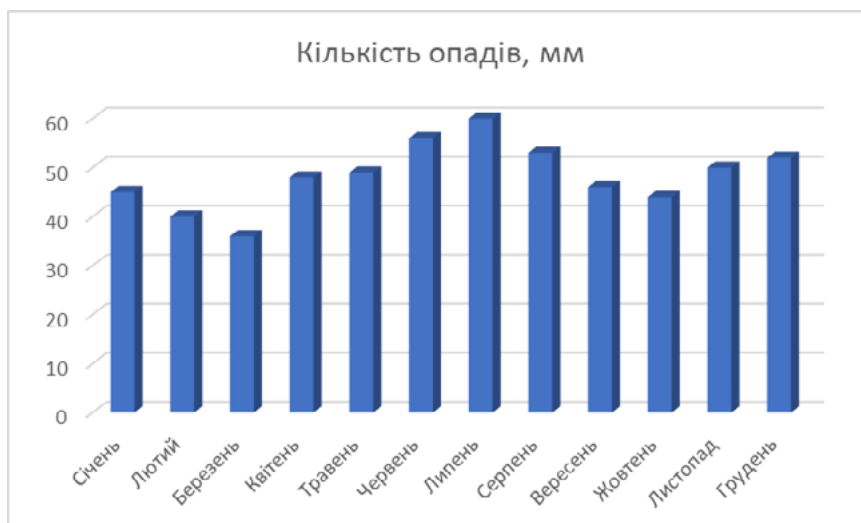

Рис. 2. Кількість опадів 2023 р., мм

Рис. 3. Відносна вологість 2023 р., %

та розширити лісові ресурси. Ліси Лебединської громади – це наше спільне надбання, яке ми повинні берегти та збільшувати для майбутніх поколінь. За умови припинення воєнних дій на території України буде можливість створити постійний декоративний розсадник за розробленим організаційно-господарським планом.

Основні результати дослідження. Організаційно-господарський план є основою для успішного функціонування розсадника. Наш розсадник буде складатися з двох частин: виробничої і допоміжної. До виробничої частини входять: одне посівне відділення, дві шкільки – декоративна і плодова (шкільне відділення), а також маточна плантація. У посівному відділенні планується вирощувати сіянці липи крупнолистої. У декоративній шкільці будуть вирощувати саджанці туї східної, а в плодовій – саджанці груші звичайної.

У посівному відділенні встановлюється основа для вирощування якісного садивного матеріалу, а також проходять перші етапи розвитку рослин,

пов'язані з формуванням кореневої системи та утворенням і розвитком наземної частини.

Площа посівного та шкільного відділень розраховані у таблиці 1.

Згідно плану, сіянці липи крупнолистої будуть вирощуватись впродовж двох років. У сівозміні буде три поля, з яких кожного року одне буде виділятися під посів деревної породи. За методичними вказівками [8] планується висадити 25 сіянців на 1 погонний метр борозенки.

Щорічно планувалося відпускати 990 тисяч штук сіянців згідно планового завдання. Кількість вирощуваних сіянців щорічно з врахуванням відпаду становила 1138,5 тисяч штук. За нашими розрахунками, загальна площа посівного відділення складала 6,8 га, що відповідало площі одного поля в 2,3 га.

Для отримання щорічного планованого відпуску саджанців туї східної у кількості 15000 штук з площею живлення 0,5 м² необхідно посадити 17250 штук. Вирощування саджанців заплановано на два роки. Після розрахунків було

Таблиця 1

Розрахунок площі посівного та шкільного відділень

Назва породи	Термін вирощування сіянців, років	Щорічний плановий відпуск сіянців, тис. шт.	Кількість полів у сівозміні, шт.	Кількість полів, які щорічно відводять під посів даної породи, шт.	Схема висіву насіння	Плановий вихід сіянців з 1 пог. м, шт.	Площа посівного відділення, га	
							Загальна	Одного поля
Посівне відділення								
Липа крупнолиста	2	990	3	1	30x30x30x60	25	6,8	2,3
Шкільне відділення								
Декоративна шкілька								
Туя Східна	2	15000	3	1	1,0x0,5	-	2,58	0,86
Плодова шкілька								
Груша звичайна	2	17000	3	1	1,0x0,5	-	3,06	1,02

отримано загальну площу під породу у відділенні, яка становить 2,58 га. Площа одного поля складатиме 0,86 га.

За розрахунками, для вирощування саджанців груші звичайної потрібна загальна площа 3,06 га. У сівозміні буде три поля, тому площа одного поля буде 1,02 га. Разом, площа шкільного відділення складатиме 5,64 га.

Маточне відділення виконує важливу роль у розмноженні деревних рослин, впливаючи на якість і різноманіття зелених насаджень. Основні функції маточного відділення включають збір генеративного матеріалу (насіння) та збір вегетативного матеріалу (відсадки, живці). Для збору якісного насіння з бажаними характеристиками, вирощують материнські рослини. Також проводиться вирощування та заготівля живців, відсадків та інших вегетативних частин рослин для їх подальшого розмноження.

Площа маточної плантації визначається згідно з розрахунковою таблицею 2.

У маточному відділенні плановий вихід живців з однієї рослини – 10 штук, з одного гектара – 200 000 штук. Запланована заготівля живців на рік складатиме 35 тисяч штук. За нашими розрахунками, площа плантації становитиме 0,175 га.

Допоміжна частина включає в себе такі елементи: дороги, лісові смуги, господарську ділянку, запільну ділянку, огорожу та водоймище. Різні частини у розсаднику з'єднуються за допомогою доріг: відділення, шкільки, поля. Дороги забезпечують безперебійну роботу і створюють зручність для людей. У нашому розсаднику передбачено три типи доріг: окружна, основна та допоміжна.

Основні та окружні дороги повинні мати можливість розвороту машин та агрегатів, тому їх ширина в наших розрахунках становила 8 метрів.

Для допоміжних доріг взята ширина 5 м і вони прокладаються вздовж довгих сторін полів для проїзду машин та агрегатів в одному напрямку. Загальна площа під дорогами складає 2,42 га.

Лісосмуги використовуються для захисту полів від шкідливого впливу вітрів, особливо суховіїв. Вони розташовуються зовнішньою стороною окружної дороги і іноді в межах великих розсадників. Захисна смуга складається з 3–5 рядів швидкоростучих порід, які змішуються за деревнотіньовим типом. Відстань між рядами становить 1,5–2 метри, а ширина закріпок – 1,0 метр. У нашому плані також передбачена лісосмуга шириною 5 метрів, площа якої становитиме 0,9 гектара.

Живопліт закладають по зовнішній стороні лісосмуги на відстані 1,5 м від неї з одного, або двох рядів колючих чагарників або дерев, які переносять обрізку. Він призначений для захисту розсадника від проникнення на його територію сторонніх людей, домашніх і диких тварин. Ширина огорожі запланована 0,5 м, площа – 0,9 га.

На площі 0,5 га виділено господарську ділянку, яка поділяється на два сектори: виробничий та житловий. На цій ділянці розташовані такі об'єкти: контора, приміщення для зберігання та стратифікації насіння, гараж, сховище для інвентарю та обладнання, склади й інші приміщення виробничого призначення. У допоміжній частині також передбачена запільна ділянка та водоймище площею 0,74 га.

План організації території виконано у масштабі 1:2000, з підписами і експлікацією. Продукуюча та допоміжна частини розсадника викреслені на аркуші паперу. Потім визначалися розміри допоміжної частини та обчислюється її площа.

Таблиця 2

Розрахунок площі маточної плантації

Назва породи	Розміщення рослин на площі, м		Площа живлення однієї рослини, м ²	Кількість рослин на 1 га, шт.	Плановий вихід живців з		Планове завдання на заготівлю живців, шт.	Площа плантації, га
	У рядку	Між рядками			однієї рослини, шт.	1 га, шт.		
Вейгела квітуча	0,5	1	0,5	20000	10	200000	35000	0,175

		627 м ²		
300 м ²	I / 2,3 га	I / 0,86	I / 1,02	S=0,175
	II / 2,3 га	II / 0,86	II / 1,02	
	III / 2,3 га	III / 0,86	III / 1,02	S=0,175

	– посівне відділення		– плодова шкілька
	– декоративна шкілька		– маточна плантація
	– допоміжне відділення	M1:	2000

Рис. 4. Організаційно-господарський план постійного декоративного розсадника Державного підприємства «Лебединський лісгосп»

**Сівозміни постійного декоративного розсадника в державному підприємстві
«Лебединський лісгосп»**

Роки користування	№ полів		
	I	II	III
Посівне відділення			
2018	Пар чорний+гербициди		
2019	Л0	с/г	Л0
2020	с/г	Л0	С1
2021	ПЗ	С1	С2+С1
2022	С1	С2	ПЗ
2023	С2	ПЗ	С1
Декоративна шкілька			
2018	Пар чорний+гербициди		
2019	Л0	с/г	Л0
2020	с/г	Л0	СЖ1
2021	ПЗ(ПД)	СЖ1	СЖ2+ СЖ1
2022	Сж ₁	Сж ₁	Л0
2023	Сж ₁	Л0	с/г
Флодова шкілька			
2018	Пар чорний+гербициди	2018	Пар чорний+гербициди
2019	Л0	2019	Л0
2020	с/г	2020	с/г
2021	Д	2021	Д
2022	ОК1	2022	ОК1
2023	ОК2	2023	ОК2

Позначення: Л0 – люпин однорічний; с/г – культура; С1 – сіянці першого року вирощування; С2 – сіянці другого року вирощування; ПЗ – пар зайнятий; С2 + С1 – сіянці другого та першого року вирощування; Сж₁ – саджанці першого року; Сж₂ – саджанці другого року вирощування; Сж₁ + Сж₂ – саджанці другого року вирощування; Д – дички; ОК1 – окулянти першого року вирощування; ОК2 – окулянти другого року вирощування.

Використання сівозмін дозволяє змінювати порядок вирощування культур на площі, що не тільки забезпечує стабільний врожай впродовж тривалого періоду, але й сприяє його збільшенню. Сівозміни також використовуються для збереження та підвищення родючості ґрунту, відновлення його структури, збереження вологи, а також для очищення полів від бур'янів, хвороб та шкідників.

Після вирощування бобових культур, які збагачують ґрунт азотом, доцільно висаджувати рослини, які потребують багато азоту. Після виснажливих рослин слід висаджувати ті, що допомагають відновленню родючості ґрунту.

Сівозміна включає розподіл площі посівного та шкільного відділень розсадника на декілька однакових полів. У нашому плані організації та господарства, в обох відділеннях застосовується трьохпільна сівозміна, яка представлена в таблиці 3.

Успішне вирощування рослин залежить від якісного ґрунту. Правильний обробіток створює сприятливі умови для проростання насіння, а пухкий ґрунт з дрібними грудочками добре пропускає повітря і воду, що сприяє вільному розвитку коріння сіянців та саджанців. Обробка також поліпшує структуру ґрунту, допомагаючи усунути бур'яни, шкідників і хвороботворні організми, а також покращує його водопроникність і вологоємність. Внесення добрив під час обробки

забезпечує ґрунт необхідними поживними речовинами для здорового росту і розвитку рослин.

Обробка ґрунту може бути проведена у двох випадках: під час первинного освоєння території та в рамках системи обробітку, що використовується для сівозмін. Первинне освоєння території включає в себе підготовку ґрунту до обробки. Обробка ґрунту в рамках системи обробітку для сівозмін включає в себе основні та передпосівні обробки. Основна обробка ґрунту включає такі операції: у осінній період – луцення стерні та боронування, після появи бур'янів проводиться оранка; у весняний період – раннє весняне боронування. Передпосівна обробка ґрунту може включати такі прийоми: весняну оранку, культивування, боронування, шлейфування, коткування, фрезерування та нарізання грядок.

Висновки. Ураховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що підприємство має всі необхідні умови для створення успішного декоративного розсадника. Ідеальне географічне розташування та сприятливі кліматичні умови роблять це місце ідеальним для вирощування декоративних рослин. Крім того, підприємство має доступ до необхідних ресурсів, таких як вода, земля та трудові ресурси. Маючи досвід роботи та знання лісівничої справи, ми маємо значну перевагу. Розробка декоративного розсадника може стати новим напрямком розвитку нашого підприємства,

що приносить додатковий прибуток. Створення декоративного розсадника може прикрасити громаду і привабити туристів. Крім того, це також важливий фактор у створенні нових робочих місць.

Згідно розрахунків загальна площа у посівному відділенні становитиме 6,8 гектарів, згідно планового завдання нам необхідно виростити 990 тисяч штук липи крупнолистої. У декоративному відділенні деревної шкілки планується посадити 15 000 саджанців туї східної. Для цього потрібна площа 2,58 гектари. На площі 3,06 га будуть висаджені саджанці груші звичайної в плодovій школьці. Площа маточного відділення становить 0,18 гектара, на якій буде вирощуватися вейгела квітуча. Площі виробничої та допоміжної частин складають відповідно 12,6 та 6,2 га. Загальна площа розсадника буде 18,8 га. Розроблено детальний організаційно-господарський план для розсадника, включаючи сівозміни для посівного відділення, декоративної та плодової школок, а також систему обробітку ґрунту. Враховуючи всі ці фактори, можна зробити висновок, що створення декоративного розсадника на базі підприємства є раціональним. На цьому плані буде ґрунтуватися успішне створення та робота декоративного розсадника.

Література

1. Бутко М.П., Соломаха І.В. Становлення вітчизняного ринку флористичної продукції в умовах євроінтеграції : монографія. Чернігів. ЧНТУ. 2017. 294.
2. Єжов В.М., Литовченко О.П. Ринок декоративних рослин України в умовах сучасної економічної кризи. *Вісник аграрної науки*. 2016. № 12. 20–24. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201612-04>
3. Єжов В.М. Рослинництво декоративних культур в Україні. Фактори розвитку та ризики. *Вісник аграрної науки*. 2019. № 11 (800). 42–47. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201911-06>
4. Єжов В.М., Піщенко О.В., Литовченко О.П. Технологічні та економічні чинники зростання вітчизняного виробництва декоративних культур. *Вісник аграрної науки*. 2017. № 10. 15–18. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201710>
5. Косенко Ю. І. Сучасний стан декоративного розсадництва України та перспективи його розвитку. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2017. Вип. 266. 170–177.
6. Маурер В. М., Косенко Ю. І., Бут А. А. Декоративне розсадництво України: сучасний стан, проблеми та перспективи. К.: РВЦ НУБіП України, 2016. 211.
7. Сурган О. В. Аналіз сучасного стану декоративного розсадництва. «Гончарівські читання»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24–25.05.2019 р.). Суми, 2019. 73–77.
8. Сурган О.В. Декоративні розсадники та насінництво: методичні вказівки. Суми, 2019. 34.
9. Тобілевич Г. М. Проблеми і перспективи розвитку ринку декоративного розсадництва у м. Тернопіль. *Наукові доповіді НУБіП України*. 2019. № 6 (82). <http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi2019.06.023>
10. Шепелюк М., Андреева В., Кичиліук О. Сучасний стан деревного розсадництва на території Волинської області. *Нотатки сучасної біології*. 2021. № 1 (1). 54–63. <https://doi.org/10.29038/NCBio.21.1.54-64>

References

1. Butko M.P., Solomakha I.V. (2017). Stanovlennia vitchyznianoho rynku florystychnoi produktsii v umovakh yevrointehratsii. [Development of the Domestic Floriculture Market in the Context of European Integration]: A Monograph. Chernihiv, ChNTU, 294. [in Ukrainian].
2. Yezhov V.M., Lytovchenko O.P. (2016). Rynok dekoratyvnykh roslyn Ukrainy v umovakh suchasnoi ekonomichnoi kryzy. [Ukrainian Ornamental Plant Market in the Context of the Current Economic Crisis]. *Visnyk of Agrarian Science*. № 12. 20–24. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201612-04>
3. Yezhov V.M. (2019). Roslynyntstvo dekoratyvnykh kultur v Ukraini. Faktory rozvytku ta ryzyky. [Plant growing of ornamental crops in Ukraine. Factors of development and risk]. *Visnyk of Agrarian Science*. Vol. 800, № 11, 42–47. [in Ukrainian].
4. Yezhov V.M., Pishchenko O.V., Lytovchenko O.P. (2017). Tekhnolohichni ta ekonomichni chynnyky zrostannia vitchyznianoho vyrobnytstva dekoratyvnykh kultur. [Technological and Economic Factors of Domestic Ornamental Crop Production Growth]. *Visnyk of Agrarian Science*. № 10. 15–18. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201710>
5. Kosenko Yu. I., (2017). Suchasnyi stan dekoratyvnoho rozsadnytstva Ukrainy ta perspektyvy yoho rozvytku. [Current State and Development Prospects of Ornamental Plant Nurseries in Ukraine]. *Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*. 73–77. [in Ukrainian].
6. Maurer V. M., Kosenko Yu. I., But A. A. (2016). Dekorativne rozsadnytstvo Ukrainy: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy. [Ornamental Plant Nurseries in Ukraine: Current State, Problems and Prospects]. K.: RVTS NUBiP Ukraine, 211. [in Ukrainian].
7. Surhan O. V., (2019). Analiz suchasnoho stanu dekoratyvnoho rozsadnytstva. [Analysis of the Current State of Ornamental Plant Nurseries]. «Honcharivski chytannia»: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kharkiv, 24–25.05.2019 r.). Sumy. 2019. 73–77. [in Ukrainian].
8. Surhan O. V. Dekorativni rozsadnyky ta nasinyntstvo. [Ornamental Nurseries and Seed Production]: Guidelines. Sumy. 2019. 34. [in Ukrainian].
9. Tobilevych H. M. (2019). Problemy i perspektyvy rozvytku rynku dekoratyvnoho rozsadnytstva u m. Ternopil. [Problems and prospects of development of the decorative plant market in Ternopil]. *Scientific Reports NUBiP Ukraine*. Forest and Park Management. Vol. 82. N. 6. [in Ukrainian]. <http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi2019.06.023>
10. Shepeliuk M., Andreieva, V., Kychyliuk O. (2021). Suchasnyi stan derevnoho rozsadnytstva na terytorii Volynskoi oblasti. [The current state of tree nurseries in the Volyn region]. Notes in Current Biology. Vol. 1, № 1. 54–63. [in Ukrainian].